

Baltasar Porcel vers l'eternitat

Anton Marc Caparó Pujol, director de "Lo Floc"

"Escric en català perquè és així que jo he vist el món. No per la Pàtria! "Jo" sóc la pàtria! La llengua és "meva"! No és una entelèquia política, és una vivència. (...) Malgrat haver escrit en una llengua petita, en un dialecte d'una llengua d'un món molt petit, jo he viscut universalment com poca gent. Per això em vaig llançar a viatjar pel món, perquè el món era meu!"

Escric aquestes línies una tarda tòrrida i sufocant del dijous dos de juliol, el dia després de la mort de Baltasar Porcel. La setmana passada havia tramès a l'Eugènia, la coordinadora d'aquesta revista, una pauta titulada "Baltasar Porcel i les dues sargantanes" per aquest número cent vuitanta-vuit de Lo Floc. No tenia ni idea de l'estat terminal en què es trobava aquest colós de la literatura catalana al qual tant apreciava des que vaig descobrir-lo lleigint *Cavalls cap a la fosca* (1975); el creia totalment recuperat del limfoma cerebral intervingut fa un parell d'anys. No pot ser que haguem perdut tant. Pels qui estimem els llibres, la pèrdua és inquantificable.

Em veig doncs obligat a refer aquesta pauta per cenyir-me a l'esdeveniment, i n'he deixat el començament. És un extracte d'una entrevista publicada a *Serra d'Or* després de rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, ara fa dos anys, i crec que resumeix molt bé el caràcter i el pensament de l'home que ens ha deixat. Tel·lúric,

vital, apassionat, impetuós, desafiant, lúcid, noble i d'un bagatge intel·lectual que intimidava al més versat, Porcel arribà a superar la seva figura pública d'escriptor i periodista per esdevenir un autèntic far de l'escena cultural catalana, un referent d'independència, de talent i d'estil personalíssim, profund, i d'una riquesa lèxica i temàtica absolutament desbordant. Ja Homer i Dante Alighieri, amb vint-i-quatre segles de diferència, feien esment de la proverbial destresa en el tir amb fona dels antics habitants de les Illes Balears. Com a bon oriünd d'aquelles terres, mai errava el tret sobre el seu objectiu.

"El llegat d'una persona és la seva parcel·la d'eternitat. La seva és ja incommensurable."

Llegeixo avui a la premsa com freqüentment se'l defineix l'autor més gran, dotat i brillant de la llengua catalana des de Josep Pla. L'empordanès ja fa quasi tres dècades que és difunt, per tant, dedueixo que Porcel fou el patriarca de la nostra literatura des de llavors. Aleshores, per què s'ha hagut d'esperar la seva mort per fer públic aquest reconeixement, que tants lectors ja intuïem? Per què Porcel no gaudia de cap reconeixement oficial

per part de les nostres institucions, i avui tota aquesta patuleia de polítics s'afanyen a declarar que era un just candidat al Nobel, quan ni els uns ni els altres li atorgaren la Creu de Sant Jordi, després de guanyar tots els principals premis literaris que es poden guanyar aquí?

Aquesta és una terra ingrata i fèrtil a l'enveja. Porcel no era un home fàcil i còmode. Inclassificable, polèmic, plenament lliure fins a les darreres conseqüències, és a dir, la marginació per part d'un ramat d'intel·lectuals que creuen que per ser-ho cal haver militat al PSUC quan estava de moda. O això o abraçar el nacionalisme. Però ell no va fer ni una cosa ni l'altra, es va situar en terra de ningú, segur de si mateix, i va decidir viure i crear al seu aire, amb el vitalisme que li era característic.

Però això ja ha passat i ell ha entrat lluminós en la Història. Porcel deu ser ja un ésser posidoni de cabells blavosos, barba coral·lina i pell escatosa, movent-se entre les aigües de Sant Telm i Sa Dragonera, enfront la costa d'Andratx. Deu ser ja un ésser homèric, immortal, èmul del vell Nereu, liquat per sempre amb el seu Mediterrani estimat.

Estudiós de la Història i la Filosofia, la seva dèria fou el pensament i l'obra; sabia que era allò que ens sobreviu, que transcendeix, allò realment important i perdurable. El llegat d'una persona és la seva parcel·la d'eternitat. La seva és ja incommensurable.»